

Minister Klimatu i Środowiska

DSA-WEK.050.3.2024.TP
3507030.14246970.11492248
Warszawa, 27-01-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 6474 posłanki Jolanty Niezgodzkiej w sprawie skutków zdrowotnych scenariuszy spalania węgla według aktualizacji KPEiK: K10INT6474

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do ww. interpelacji przekazuję poniżej odpowiedź na przekazane przez posłankę pytania.

1. Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska oszacowało skutki zdrowotne oraz ich koszty związane z kontynuacją spalania węgla w sektorze energetycznym według scenariuszy zaktualizowanego KPEiK, w tym scenariusza bazowego (WEM) i scenariusza ambitnego (WAM)?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska, szacując koszty zdrowotne będące skutkiem spalania węgla, dokonało przeglądu istniejących analiz dotyczących tego problemu, a także zleciło badanie na potrzeby aktualizacji KPEiKa, pozwalające oszacować, jakie pozytywne skutki zdrowotne przyniosłoby ograniczenie zanieczyszczenia powietrza w wyniku realizacji założeń tego dokumentu.

Na wstępie trzeba podkreślić, że istniejące już badania jednoznacznie wskazują na dużą skalę problemów zdrowotnych wynikających ze spalania węgla¹. Można ostrożnie przyjąć, że spalanie tego paliwa we wszystkich instalacjach w kraju przyczynia się rocznie do przedwczesnej śmierci 50-60 tys. ludzi oraz do strat ekonomicznych wynoszących łącznie ok. sto miliardów złotych.

Zdecydowanie najpoważniejszym problemem w Polsce, związanym ze spalaniem węgla z punktu widzenia zanieczyszczenia powietrza i w konsekwencji negatywnych skutków zdrowotnych jest tzw. niska emisja, wynikająca ze spalania w domowych piecach paliw stałych, w tym węgla. Jak wskazują dane Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE), niska emisja jest źródłem aż 86% pyłu PM_{2,5}, głównego czynnika powodującego przedwczesne zgony i liczne schorzenia wynikające z zanieczyszczeń powietrza. Według szacunków sporządzonych na zlecenie Ministerstwa Przedsiębiorczości

¹https://pie.net.pl/wp-content/uploads/2020/03/PIE-WP_5-2019-red..pdf
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2666278720300234>

<https://krakowskialarmsmogowy.pl/wp-content/uploads/2024/02/Wplyw-zanieczyszczen-powietrza-na-zdrowie-III-wydanie.pdf>

i Technologii (dziś: Ministerstwo Rozwoju i Technologii), w 2016 r. liczba przedwczesnych zgonów związanych z tzw. niską emisją kształtowała się w przedziale 19-22 tys. rocznie, a jej koszty zdrowotne wynosiły, w zależności od przyjętej metodyki wyceny zdrowia, między 12,8 mld euro a 30,0 mld euro (wartość z 2010 roku)². Jednak już z raportu Europejskiej Agencji Środowiska wynika, że liczba przedwczesnych śmierci spowodowanych pyłami PM_{2,5}, których głównym źródłem jest niska emisja, w 2018 r. wyniosła w Polsce 46 300, a łącznie ze skutkami emisji dwutlenku azotu i ozonu 49 700³. Podobnie inne źródła wskazują, że smog w Polsce przyczynia się do przedwczesnej śmierci ok 50.000 osób rocznie⁴.

Do zanieczyszczenia powietrza szkodliwymi substancjami przyczynia się również energetyka węglowa, choć jej wpływ jest zdecydowanie mniejszy niż wpływ tzw. niskiej emisji i maleje z każdym rokiem. Jak pokazał raport „Niezapłacony rachunek: jak energetyka węglowa niszczy nasze zdrowie” w oparciu o dane z 2009 r., w Polsce zanieczyszczenie z sektora energetyki węglowej powoduje około 3 500 przedwczesnych zgonów, a łączne koszty skutków tych zanieczyszczeń szacowano na od 12,4 do 34,3 mld złotych rocznie (2 979 – 8 219 mln euro)⁵. Dzisiaj obie te wielkości, choćby z uwagi na znacząco mniejsze wykorzystanie węgla w energetyce, byłyby istotnie niższe.

W świetle powyższego nie ulega wątpliwości, iż rezygnacja ze spalania węgla, zwłaszcza w domowych paleniskach, miałaby poważne pozytywne skutki zdrowotne i ekonomiczne. Jak wynika na przykład z opublikowanego w 2023 r. przez Organizację HEAL Polska raportu, odejście od spalania węgla i innych paliw kopalnych od 2030 r. pozwoliłoby uniknąć negatywnych skutków zdrowotnych, których koszty w perspektywie 10-15 lat liczone byłyby w dziesiątkach miliardów złotych⁶.

Zlecone na potrzeby aktualizacji aKPEiK badanie miało na celu oszacowanie pozytywnych skutków zdrowotnych i środowiskowych do roku 2040, wynikających z ograniczenia emisji pyłów PM_{2,5}, w ramach realizacji scenariuszy WEM i WAM⁷. Wyniki analizy pokazały, że podjęte w ramach realizacji obu scenariuszy działania będą miały istotny, pozytywny wpływ na zdrowie ludzi i środowisko, przy czym w scenariuszu WAM był on większy. W ostatecznej wersji tego scenariusza, zakładającej osiągnięcie zerowych emisji netto do 2050 r., nastąpi jeszcze większa oraz szybsza redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, co przełoży się na radykalną poprawę jakości powietrza w Polsce.

2. Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska we współpracy z Ministerstwem Zdrowia może oszacować korzyści zdrowotne i potencjalnie zaoszczędzone koszty w przypadku stopniowego wycofywania węgla do 2030 r.?

Zgodnie z sugestią autorki interpelacji, Ministerstwo Klimatu i Środowiska zwróci się do Ministerstwa Zdrowia z propozycją przeprowadzenia takich szacunków.

² <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/ogromne-koszty-zdrowotne-i-finansowe-smogu-z-niskiej-emisji-mpit-przedstawilo-raport>

<https://www.ptpz.pl/wp-content/uploads/2020/12/Lukasz-Adamkiewicz-Jakie-sa-zewnetrzne-koszty-zdrowotne-niskiej-emisji-dla-mieszkanca-Polski-PDF.pdf>

³ <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/air-quality-in-europe-2020-report>

⁴ <https://airly.org/pl/ile-osob-rocznie-zabija-smog/>

⁵ [https://www.env-](https://www.env-health.org/IMG/pdf/nieplacony_rachunek_jak_energetyka_weglowa_niszczy_nasze_zdrowie_full_report_final.pdf)

health.org/IMG/pdf/nieplacony_rachunek_jak_energetyka_weglowa_niszczy_nasze_zdrowie_full_report_final.pdf

⁶ http://healpolka.pl/wp-content/uploads/2023/03/HEAL_CuringChronicCoal_Poland_Report_PL_final3.pdf

⁷ Załącznik 1. do aKPEiK. Scenariusz aktywnej transformacji

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Urszula Zielińska
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/